

KÂZIMKARABEKİR İLÇESİNDE (KARAMAN) TARIM VE HAYVANCILIK

Tahsin TAPUR*

ÖZET

Kâzımkarabekir, İç Anadolu Bölgesinin güneyinde Karaman iline bağlı bir ilçedir. Konya-Karaman yolu üzerinde bulunan ilçe, Karaman'a 23 km., Konya'ya 85 km uzaklıktadır. Güneyinde ve doğusunda, Karaman; kuzeyinde, Çumra; batısında, Güneysınır vardır. İlçe merkezi dışındaki yerleşim birimleri; Özyurt, Akarköy, Kızılkuyu, Sinci, Mecidiye ve Karalgazi köyleridir. 2007 yılı verilerine göre; ilçe nüfusu 4349'dur. İlçe genelinin ekonomisi % 90-95 oranında tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır.

Kâzımkarabekir toplam 34.604 hektar olan arazi varlığının %66'sı kültür arazisi, 18'i çayır-mera arazisi, %15'i orman arazisi, %1'i ise tarıma elverişsiz arazi ve yerleşim alanıdır. Kâzımkarabekir'de çiftçi kayıt sisteminde 1.486 çiftçinin 208.648 dekar tarım arazisi kayıtlı olup, bu rakam toplam kültür arazimizin %90'nı teşkil etmektedir.

Tarımsal ürün yelpazesinde ön plana çıkan ürünler; buğday, arpa, nohut, fasulye, ayçiçeği, kavun, karpuz, şeker pancarı, fiğ, kabak (çerezlik), üzüm, elmadır. Bu ürünler tarım alanlarının %71'ini kapsamaktadır. Hayvancılık açısından 2007 verilerine göre ilçede 15 167 koyun, 1431 kıl keçisi, 1387 sığır, 46 524 tavuk mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Kâzımkarabekir, Karaman, Tarım, Hayvancılık, Ekonomi

ABSTRACT

Kâzımkarabekir is a shire appertain to Karaman city placed in south of Middle Anatolian Region. The shire which held on the road of Konya-Karaman is short of 23 km to Karaman and 85 km to Konya. Shire takes place in the south and the east of Karaman; the north of Çumra and the west of Güneysınır. Locations of the shire are Özyurt with county town, Akarköy, Kızılkuyu, Sinci, Mecidiye and Karalgazi villages. 90-95 percentage of the economy of shire-wide depends on agriculture and animal husbandry.

Culture land of %66, field-pasture land of %18, forest land of %15, unsuitable for agriculture land of %1 consist of 34.604 hectare of land estate of Kazımkarabekir. 34.604 hectared land estate of Kazımkarabekir consists of %66 culture land, %18 field pasture land, %1 arid region. In farmers register system in Kazımkarabekir, 1486 farmers are registered to have 208.648 decare agriculture land and this number constitutes our total culture land of %90.

Crops which come into the forefront in agricultural product range are wheat, barley, chickpea, bean, sun flower, melon, water melon, sugar beet, vetch, pumpkin seed, grape and apple. These crops consist of %71 of agricultural land. From the aspect of animal husbandry according to 2007 data, there are 15 167 sheeps, 1431 hair goats, 1387 beef cattles, 46 524 chickens in the shire.

Keywords: Kâzımkarabekir, Karaman, agriculture, animal husbandry, economy

---

* Dr., Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

Giriş

“Kâzımkarabekir İlçesinde (Karaman) Tarım ve Hayvancılık” bu araştırmanın amacı, Kâzımkarabekir ilçesinde tarım ve hayvancılığın etkilerin ortaya koyarak ve bu faaliyetleri daha etkin hale getirmenin yollarını belirlemektir.

Kâzımkarabekir, İç Anadolu Bölgesi'nin güneyinde 37°14' kuzey paraleli ve 32°57' doğu meridyeni üzerinde Karaman iline bağlı bir ilçe merkezidir. Konya Karaman yolu üzerinde bulunan ilçe, Karaman'a 23 km., Konya'ya 85 km uzaklıktadır. Yüzölçümü 296.4 km² olan ilçenin denizden yüksekliği 1030 metredir. Güneyinde ve doğusunda, Karaman; kuzeyinde, Çumra; batısında, Güneysınır yerleşim birimleri bulunmaktadır.

Kâzımkarabekir ve çevresi jeolojik özellikler açısından çeşitlilik gösterir. Havza tabanında Paleozoik, Mesozoik ve Tersiyer yaşlı (Özellikle Üst Kretase ve Neojen yaşlı kalkerler) temel formasyonlar ile bunların üzerinde, Kuaterner alüvyon dolgular yer alır.

Bu Bölge, Hersinien orojenezinden etkilenmiş ve Alp orojenezini ile esas şeklini kazanmıştır. Neojen'de Kâzımkarabekir'in de içinde bulunduğu saha, tortulanma dönemi geçirecek, göl kalkerleri (kasaba taşı) ile kaplanmıştır.

Kâzımkarabekir ilçesi, jeomorfolojik görünümü itibarıyla batısındaki Hacıbaba Dağı (2481 m.) ile kuzeydoğusundaki volkanik Karadağ (2271 m.) kütlesi arasında kalan dalgalı düzlüklere sahiptir. Hacıbaba Dağı (Busala Dağı) 2481 m. yüksekliği ile Konya bölümünün en yüksek noktasını teşkil etmektedir. Bu dağın kuzey yamacı, Konya Kapalı Havzası'na, güney yamacı ise Göksu Nehri ile Akdeniz'e sularını boşaltır. Dağın kalker yapıda olması önemli ölçüde karstik erime ve aşındırma şekillerinin görülmesine neden olmuştur. Yerleşim birimlerinin tamamı Karadağ ve Hacıbaba Dağı arasındaki ovalık sahada yer alır.

Foto 1. Kâzımkarabekir batısındaki Hacıbaba dağı

İlçede yazları sıcak ve kurak; kışları sert ve kar yağışlı geçen bozkır (step) iklimi görülür. Kış aylarında sıcaklık yer yer -15-20 °C'ye düşerken, yaz aylarında

Kâzımkarabekir İlçesinde (Karaman) Tarım ve Hayvancılık

da +30-35 °C lere kadar yükselir. Yıllık yağış miktarı 300-350 mm. arasındadır. Yılın büyük bir kesiminde don olayı görülür. Bitki örtüsünü genel olarak ilkbahar yağışları ile yeşerip, yaz kuraklığı kuruyan kısa boylu ot toplulukları meydana getirir. Hacıba Dağı üzerinde yer yer ormanlık sahalar mevcut ise de büyük ölçüde çıplak kayalık sahalar dikkati çeker (Foto 1).

Çalışma sahasında büyük akarsu ve göllere rastlanmamaktadır. Bölgedeki derelerin çoğu mevsimlik ve sel rejimi özelliği gösterir. Bu geçici dereler, kış ve bahar aylarında yağın yağmur suları ile eriyen kar sularını güneydoğu ve doğudaki ovalara taşırlar. Ova tabanında ise yeraltı suyu taşıyan formasyonlar geniş olduğu için zengin bir yeraltı suyu vardır.

İlçe topraklarının büyük bir kısmını kahverengi, kireçsiz kahverengi, alüvyon, kolüvyal ve sierozem topraklar oluşturur. Bu topraklar genelde tahıl tarımına uygun olduğu için, tahıl üretimi yapılmaktadır.

İlk adı Gaferiyat olan Kâzımkarabekir 1071 yılından sonra bir Anadolu Selçuklu kenti olmuştur. Beylikler döneminde kaza merkezi olduğu 1260 tarihli mühründen anlaşılmaktadır. Cumhuriyet devrinde ise bucak merkezi olan Kâzımkarabekir, 21 Haziran 1989 tarihinde ilçe olmuş ve ilçeye 6 köy idari olarak bağlanmıştır. İlçenin yerleşim birimleri: batıda, Özyurt, Akarköy, Kızılkuyu; kuzeybatıda, Sinci; doğuda, Mecidiye ve Karalgazi köyleri vardır. Yerleşim birimleri ovada kurulu olup, toplu yerleşme özelliği taşımaktadır.

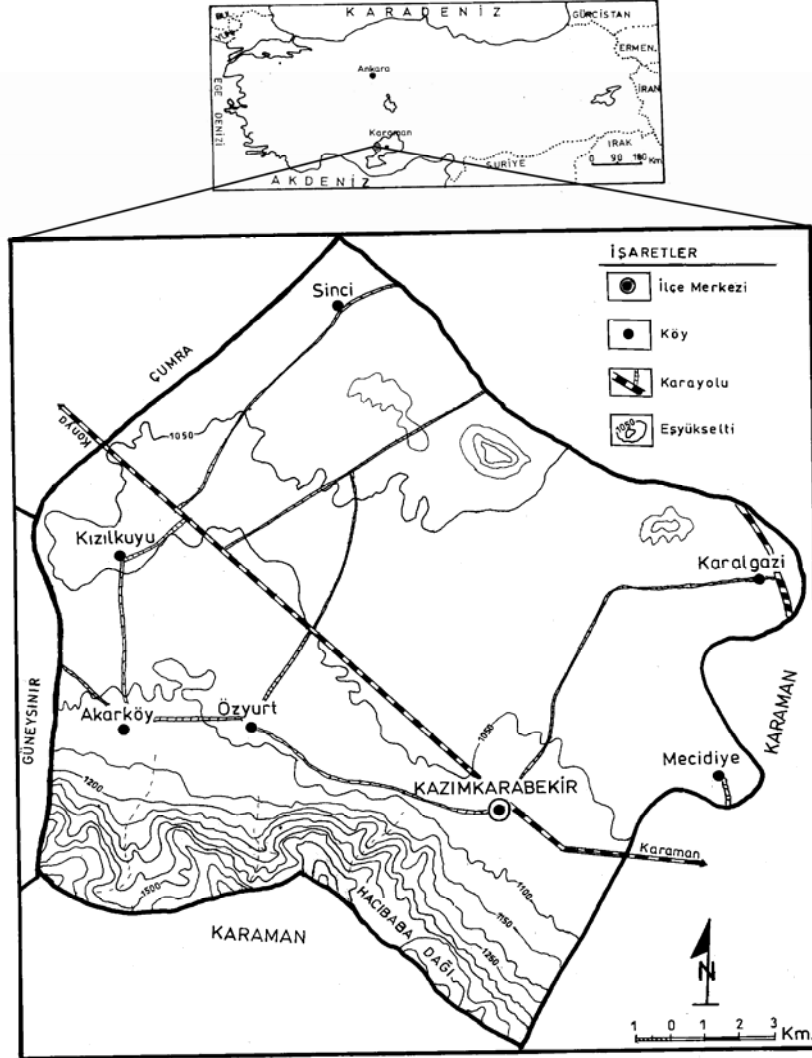
Kâzımkarabekir’de 2007 yılı adrese dayalı nüfus sayımına göre toplam 4349 nüfus bulunmaktadır. Bu nüfusun 3038’i ilçe merkezinde, 1311’i köylerde yaşamaktadır (Tablo: 1). Nüfusun % 90’ini tarım ve hayvancılık ile uğraşmakta iken sanayileşmeye (özellikle Kombassan Gıda şehrinin faaliyete geçmesi ile) paralel olarak sanayide çalışan nüfusta her geçen gün artma görülmektedir. Geri kalan nüfus ise küçük el sanatları ve kamu hizmetlerinde çalışmaktadır.

Tablo 1. Kâzımkarabekir’de Yerleşim Birimlerine Göre Nüfus Dağılımı

Yerleşim Birimi	Erkek	Kadın	Toplam
Kâzımkarabekir	1500	1538	3038
Akarköy	256	252	508
Karalgazi	36	34	70
Kızılkuyu	146	145	291
Mecidiye	32	33	65
Özyurt	164	170	334
Sinci	19	24	43
TOPLAM	2153	2196	4349

Kaynak: TUİK, 2007.

Tahsin Tapur

Şekil 1. Kâzımkarabekir İlçesinin Lokasyon ve Topoğrafya Haritası

Tarımsal Üretim

Kâzımkarabekir toplam 34.604 hektar olan arazi varlığının %66'sı kültür arazisi, %18'i çayır-mera arazisi, %15'i orman arazisi, %1'i ise tarıma elverişsiz arazi ve yerleşim alanıdır (Tablo: 2).

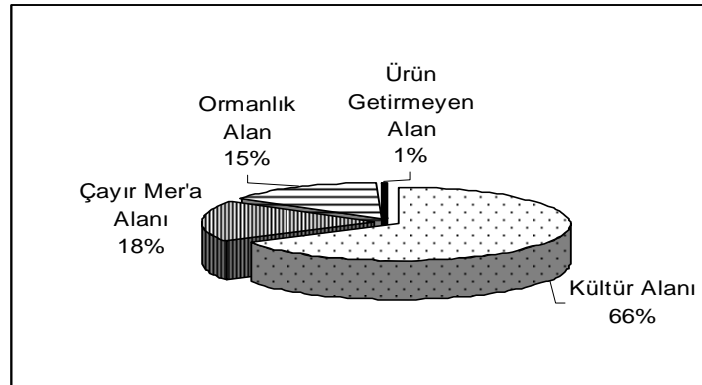
Kâzımkarabekir İlçesinde (Karaman) Tarım ve Hayvancılık

Tablo 2. Kâzımkarabekir’de Arazi Varlığı Dağılımı

Arazi Cinsi	Alanı (ha.)		Payı (%)
	Alan	%	
<i>Kültür Alanı</i>			66.32
Hububat Alanı	16264	71	
Bakliyat Alanı	2900	13	
Sanayi Bitkileri Alanı	350	2	
Yem Bitkileri Alanı	900	4	
Meyve Alanı	306	1	
Bağ Alanı	210	1	
Sebze Alanı	789	3	
Nadas Alanı	721	3	
Tarıma Elverişli olmayan	500	2	
<i>Toplam Kültür Alanı</i>	22.940		
<i>Çayır Mer'a Alanı</i>	6.340		18.32
<i>Ormanlık Alan</i>	5.114		14.77
<i>Ürün Getirmeyen Alan</i>	200		0.59
Genel Toplam	34.604		100.00

Kaynak: Kâzımkarabekir İlçe Tarım Müdürlüğü, 2008.

Toplam kültür arazisinin %26’sı yani 6.002 hektarı sulanabilen arazi, %74 kısmı olan 16.938 hektarı ise sulanamayan arazidir. Ancak sulanamayan alanlarda yeraltı suyu ile sulama yapılmaktadır.

Şekil 2. Kâzımkarabekir’de Arazi Varlığı Dağılım Oranları

Bitkisel üretimde tarla bitkileri ekiliş alanları içinde, hububat %71, bakliyat %13, sanayi bitkisi %6, yem bitkileri %4 paya sahiptir. Kalan alanlarda ise meyve ve sebze %4, bağ %1, nadas ve tarıma elverişli olup kullanılmayan alan %5 pay almaktadır (Tablo: 2).

Kâzımkarabekir’de çiftçi kayıt sisteminde 1.486 çiftçinin 208.648 dekar tarım arazisi kayıtlı olup, bu rakam toplam kültür arazimizin % 90’nı teşkil etmektedir.

Tahsin Tapur

Tarım Bakanlığı'nın 2001 yılından itibaren yürütmekte olduğu çiftçilerin kayıt altına alınması projesi ilçede büyük oranda tamamlanmıştır. Artık çiftçilerimiz kendileri ile ilgili tüm tarımsal bilgilere kimlik numaraları ile ulaşabilmektedirler.

Kâzımkarabekir'de tarımsal ürün yelpazesinde ön plana çıkan ürünler; buğday, arpa, nohut, fasulye, ayçiçeği, kavun, karpuz, şeker pancarı, fiğ, kabak (çerezlik), üzüm, elmadır (Tablo: 3). 2007 ve 2008 yıllarında kuraklık nedeniyle verimde belirli oranda gerileme yaşanmıştır.

Tablo 3. Yerleşim Birimlerine Göre Tarım Ürünlerinin Ekiliş Sahası

Ürün Adı	EKİLİŞ SAHASI (Dekar)							
	Genel	Merkez	Akarköy	Karalgazi	Kızılkuyu	Mecidiye	Özyurt	Sinci
Buğday	105.000	44.871	10.550	4.029	20.200	7.500	5.400	12.450
Arpa	46.000	13.410	6.250	1.590	10.100	5.800	2.450	6.400
Tritikale	1.965	1.878	0	0	0	0	0	87
Yulaf	350	290	20	0	0	0	40	0
Mısır	3.087	587	0	2.500	0	0	0	0
Sorgum	110	110	0	0	0	0	0	0
Fasulye	4.700	10.423	0	2.200	1.132	450	0	495
Ş.Pancarı	2.300	1.710	0	465	30	95	0	0
Nohut	3.000	1.580	3.400	400	3.150	1.550	2.670	250
Ayçiçeği	850	0	310	0	265	0	275	0
Mercimek	440	0	170	0	135	25	110	0
Fiğ	8.100	3.930	1.065	205	540	260	1.575	525
Yonca	378	287	0	91	0	0	0	0
Nadas	22.560	2.150	5.805	0	6.360	2.295	1.197	4.753
Karpuz	2.250	1.945	0	300	0	5	0	0
Kavun	80	80	0	0	0	0	0	0
Kabak	5.300	40	1.420	0	1.880	0	1.960	0
Bağ	2.590	660	970	0	160	0	800	0
Elma	410	189	0	210	8	0	3	0
Badem	40	40	0	0	0	0	0	0
Toplam	229.400	84.070	29.960	11.990	43.960	17.980	16.480	24.960

Kaynak: Kâzımkarabekir Tarım İlçe Müdürlüğü 2008.

Tarla Bitkileri

Tarla bitkilerinden buğday, arpa, şeker pancarı, nohut, fasulye, mercimek, patates, ayçiçeği, kabak ve soğan en fazla üretimi yapılan bitkilerdir. Ekim alanlarının %82'sini tahıllar, %9'unu baklagiller, %6'sını sanayi bitkileri ve %3'ünü yem bitkileri oluşturmaktadır.

Tahıllar: Tarla bitkilerinden tahıllar, yıllara göre değişmekle beraber 134.933 dekar ekim alanı ve 34.705 ton üretimi ile en fazla ekilen ve üretilen bitki grubunu oluşturmaktadır. Bu yönü ile tarıma dayalı un, bulgur, bisküvi ve yem sanayine büyük katkı sağlamaktadır. Tahıllar içinde en fazla ekilen buğdaydır. Buğday daha çok kıraç ve taban arazilerde yetiştirilmektedir. 2007 yılında 17.946

Kâzımkarabekir İlçesinde (Karaman) Tarım ve Hayvancılık

ton buğday, 15.000 ton arpa, 1270 ton mısır üretilmiştir (Tablo:4) Kuraklık nedeniyle önceki yıllara göre tahıl üretiminde bir azalma görülmektedir. Kâzımkarabekir’de 2000 ve 2007 yılları arasında yulaf haricindeki diğer tahıllarda artış görülmüştür (Tablo: 4).

Tablo 4. Kâzımkarabekir’de Bazı Yıllara Göre Tahıl Üretimi

Ürün Adı	2007		2004		2000	
	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)
Yulaf (Dane)	300	69	4220	1047	1200	144
Mısır (Dane)	1.409	1.270	800	288	90	33
Tritikale (Dane)	1.500	420	200	60	90	28
Buğday	81.724	17.946	72.910	24.741	85.930	15.514
Arpa	50.000	15.000	39.370	13.042	47.950	9503
Toplam	134 933	34 705	117 500	39 178	135 260	25 222

Kaynak: TUIK 2007 ve Kâzımkarabekir Tarım İlçe Müdürlüğü 2008.

Baklagiller: Yemelik tane baklagillerden nohut, kuru fasulye ve mercimek Kâzımkarabekir’de üretimi yapılan önemli bitkilerdendir. Özellikle nohudun hem yemelik, hem de kuru yemiş sanayiinde kullanılması önemini artırmaktadır. Yılda toplam 3750 ton fasulye, 1080 ton nohut ve 36 ton da mercimek üretimi yapılmıştır (Tablo: 5).

Tablo 5. Kâzımkarabekir’de Bazı Yıllara Göre Baklagil Üretimi

Ürün Adı	2007		2004		2000	
	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)
Nohut	12.000	1.080	9690	969	8400	672
Fasulye (Kuru)	15.000	3.750	16.780	4027	9000	1350
Mercimek (Yeşil)	400	36	440	40	340	30
Toplam	27.400	4.866	26.910	5036	17.740	2052

Kaynak: TUIK 2007 ve Kâzımkarabekir Tarım İlçe Müdürlüğü 2008.

Yem Bitkileri: Kâzımkarabekir’de yem bitkilerinden yonca (yeşil ot), fiğ ve silajlık mısır yetiştiriciliği yapılmaktadır. Fiğ en çok üretimi yapılan yem bitkisi olup yeşil ot üretimi 17 000 dekar araziden 5950 ton’dur. Fiğden başka yılda 2570 ton (470 dekardan) silajlık mısır ve 270 ton (540 dekardan) yonca üretimi yapılmaktadır (Tablo: 6).

Tablo 6. Kâzımkarabekir’de Bazı Yıllara Göre Yem Bitkileri Üretimi

Ürün adı	2007		2004		2000	
	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)
Yonca (Yeşil Ot)	540	270	100	40	40	20
Fiğ (Yeşil Ot)	17.000	5.950	100	32	50	18
Mısır (Silajlık)	470	2.570	800	288	90	33
Toplam	18.010	8790	1000	360	180	71

Kaynak: TUİK 2000-2007.

Yem bitkileri üretimi 2000 ve 2007 yılları arasında önemli ölçüde artmıştır. Bunun sebebi ilçede besi hayvancılığının gelişmeye başlamasıdır. Çünkü yem bitkileri ekiliş alanı 180 dekardan 18 010 dekara çıkmış, aynı şekilde üretim miktarı da 71 tondan 8790 tona çıkmıştır (Tablo: 6).

Foto 2. Yem Bitkilerinden Yonca Tarlası (Özyurt Köyü)

Endüstriyel Bitkiler: 2007 yılında sanayi bitkilerinden şeker pancarı 7774 dekar alana ekilmiş olup, toplam 24.292 ton üretim elde edilmiştir. Şekerpancarının çiftçiler için önemli girdi sağlaması nedeniyle ve Çumra Şeker Fabrikasının faaliyete geçmesi ekim alanlarını arttırmıştır. Çünkü 2000 yılında 3210 dekar (16.157 ton üretim) olan ekim alanı, 2004 yılında 5720 dekara (22.866 ton üretim) ve 2007 yılında da 7774 dekara çıkmıştır.

Yağlı Tohumlar: Kâzımkarabekir’de yağlı tohumlulardan son yıllarda çerezlik olarak ekilmeye başlanan ayçiçeği ekimi başlamıştır. 2007 yılında yaklaşık 750 dekardan 38 ton ayçiçeği üretilmiştir. Dekar başına 51 kg verim elde edilmiştir. Bu üretim 2000 yılında 3490 dekardan 268 ton, 2004 yılında ise 3160 dekardan 505 ton üretim yapılmıştır. Ayçiçeğinde de yıllara göre değişiklikler görülür.

Kâzımkarabekir İlçesinde (Karaman) Tarım ve Hayvancılık

Foto 3. Ayçiçeği Tarlası (Kâzımkarabekir)

Sebze Üretimi: Kâzımkarabekir’de sebze üretimi küçük aile işletmeciliği şeklinde yapılmakta ve tarım alanlarının %3’ünü oluşturmaktadır. Sebze ürünlerinden en fazla karpuz üretimi (6900 ton) yapılmak ve ekilen karpuz *paşa karpuzu* olarak adlandırılmaktadır. 1992 yılından beri Kâzımkarabekir’de paşa karpuzu ekilmektedir. Paşa karpuzunun özelliği; lezzetli bir tat ile bol sulu olmasıdır. Paşa karpuzu Ağustos ve Eylül aylarında yetiştirmekte ancak yeteri kadar pazar imkanı bulamaktadır.

İlçede karpuzdan başka kavun (270 ton), kabak (165 ton) domates (360 ton), hıyar (17 ton), marul (40 ton), soğan (300 ton), ıspanak, biber ve lahana gibi sebzeler yetiştirilmektedir (Tablo: 7). Sebzeçilik her geçen gün daha da gelişmekte ve tarla sebzeçiliği yaygınlaşmaktadır.

Tablo 7. Kâzımkarabekir’de Bazı Yıllara Göre Meyvesi Yenen Sebze Üretimi

Ürün adı	2007 Üretim (ton)	2005 Üretim (ton)	2003 Üretim (ton)	2000 Üretim (ton)
Kavun	270	125	300	200
Karpuz	6.900	6660	1800	6000
Kabak (Çerezlik)	165	150	1230	1900
Domates	360	300	320	90
Soğan	300	280	310	194
Toplam	7995	7515	3960	8384

Kaynak: TÜİK 2007 ve Kâzımkarabekir Tarım İlçe Müdürlüğü 2008.

Foto 4. Kâzımkarabekir’de Paşa Karpuzu

Yıllara göre sebzeçilikte de çok fazla bir değişikliğin görülmele yalnızca kabak üretimindeki azalma dikkati çeker. Kabak üretimindeki düşüş gerek tarım müdürlüğü gerekse çiftçilerden alınan bilgiler doğrultusunda ekonomik değerinin az olmasından kaynaklandığı belirtilmiştir. Yine 2003 yılında sebze üretiminde bir düşüşün olduğu görülür (Tablo: 7).

Meyve Üretimi

Kâzımkarabekir ilçesinde 2007 yılı verilerine göre toplam 32 292 meyve ağacı bulunmakta olup, yılda 3928 ton meyve üretilmiştir. Meyve üretimi açısından en dikkati çeken ürünler; 3160 ton üretim ile üzüm (2525 ağaç), bunu 430 ton ile elma (13 200 ağaç) ve 150 tonluk üretim ile badem (5940 ağaç) izlemektedir. 2000 ve 2007 yılları arasında baktığımız zaman meyvecilikte gerek ağaç sayısında gerekse üretim miktarlarında çok değişikliğin olmadığı dikkati çeker. Sadece elma ağacı ve üretim miktarlarında artışların olduğu görülür (Tablo: 8).

Foto 5. Meyve Bahçesi (Özyurt köyünde)

Tablo 8. Yıllara Göre Meyve Ağacı Sayısı ve Üretim Miktarları

Ürün Adı	2007 YILI		2006 YILI		2003 YILI		2000 YILI	
	Ağaç Sayısı	Üretim (Ton)	Ağaç Sayısı	Üretim (Ton)	Ağaç Sayısı	Üretim (Ton)	Ağaç Sayısı	Üretim (Ton)
Üzüm	2525	3160	2490	3012	2500	1500	2500	1960
Badem	5940	150	5930	150	5000	100	5000	50
Ceviz	82	2	80	1	50	2	50	1
Vişne	1000	20	1000	20	800	32	800	24
Şeftali	1450	33	1450	33	1100	33	1000	30
Kiraz	1040	18	820	19	700	28	650	26
Kayısı	4700	65	4500	72	3500	140	3500	70
İğde	215	2	210	2	200	4	200	2
Erik	630	9	610	9	420	8	400	8
Elma	13.200	430	12.620	191	7565	379	6600	300
Dut	120	1	120	1	100	2	100	2
Armut	1390	38	1360	38	1250	38	1200	36
Toplam	32.292	3928	31.190	3548	23.185	2266	22.000	2509

Kaynak: TUİK 2007 ve Kâzımkarabekir Tarım İlçe Müdürlüğü 2008.

Hayvancılık

Anadolu'da tarımla uğraşan ve kırsal kesimlerde yaşayan insanlarımızın en önemli geçim kaynağı hayvancılıktır. Hatta dağlık yörelerde, ürün vermeyen alanlarda, hayvancılık tarım hayatının önüne geçerek geçim kaynağı olmuştur.

Kâzımkarabekir toprakların kullanım alanlarına göre dağılımında, %18'lik kısmını çayır ve mera alanları oluşturmaktadır. Ayrıca, modern tarım metotlarına rağmen ekilebilir arazinin bir kısmının nadasa bırakılması otlakların artmasına sebep olur. Bu durum, hayvancılığı teşvik etmiştir.

İlçede küçükbaş başta olmak üzere, büyükbaş, kümes hayvancılığı ve arıcılık önemli hayvancılık faaliyeti arasında bulunmaktadır. Son yıllarda tarımla uğraşan kesimin hayvancılığa yönelmesinde hayvancılık destek projeleri etkili olmuştur. Özellikle büyükbaş hayvan sayısı 387'den 1387'ye çıkarken, tek tırnaklılarda ve bazı kümes hayvanlarında da düşüşler görülür (Tablo:9).

Tablo 9. Kâzımkarabekir’de Yıllara Göre Hayvan Sayıları Değişimi

Hayvan Adı	2003 Yılı	2004 Yılı	2005 Yılı	2006 Yılı
Koyun	13.854	12.182	13.226	14.453
Keçi	2.700	2.246	1.364	1364
Siğır	387	434	829	1135
At	8	1	1	1
Katır		8	1	1
Eşek	76	32	36	36
Arıcılık	380	400	408	410
Tavuk	32.800	32.800	29.370	47.590
Hindi	1.500	1.500	1.350	723
Kaz	275	160	75	495
Ördek	52	52	50	334
Toplam	52.032	49.815	46.710	66.132

Kaynak: TÜİK Hayvancılık İstatistikleri 2003-2006

2007 tarım il müdürlüğü kayıtlarına göre; ilçede ve köylerinde toplam 67 191 baş hayvan bulunmaktadır (Tablo: 10). Bu hayvanlardan 34 936’sı ilçe merkezinde, geri kalanı köylerdedir. Hayvancılıkta en önemli artış büyükbaş hayvancılıkta olup, her geçen gün sayı (2003’te 387’den 2007’de 1387’ye çıkmış) artmaktadır.

Tablo 10. 2007 Yılı Kâzımkarabekir ve Köyleri Hayvan Varlığı

Cinsi	Merkez	Akarköy	Karalgazi	Kızılkuyu	Mecidiye	Özyurt	Sinci	Toplam
Koyun	4.730	2.191	1.454	1.510	1.237	3.150	895	15.167
Kıl Keçisi	522	347	89	68	115	253	37	1.431
Siğır	999	210	4	34	15	122	3	1.387
Tavuk	27.996	15.240	350	852	280	2.238	197	47.153
Hindi	307	183	32	150	29	87	19	807
Diğer Kanatlı	382	60	2	83	16	85	172	800
Arı Kovanı								408
Tek Tırnaklı								38
Toplam	34.936	18.231	1.931	2.697	1.692	5.935	1.323	67.191

Kaynak: Kâzımkarabekir Tarım İlçe Müdürlüğü Kayıtları

Büyükbaş Hayvancılık: Kâzımkarabekir’de 1387 baş siğır bulunmakta olup, bunun büyük bir kısmı kültür ve melez ırkı siğırlardır. Mevcut barınakların çoğunluğu, kültür ırkı ve melez siğırlar için uygun çevre koşullarına sahip değildir. Hayvancılıkta önemli bir girdi olan yem, çoğunlukla işletme dışından temin edilmektedir.

Kâzımkarabekir İlçesinde (Karaman) Tarım ve Hayvancılık

Foto 6. İlçe Merkezinde Otlayan Büyükbaş Hayvanlar

Küçükbaş Hayvancılık: Küçükbaş hayvancılığının 15.167'sini koyun, 1431'i kıl keçisi oluşturur. Koyun yetiştiriciliği genelde köylerde, kıl keçisi yetiştiriciliği ise Hacıibaba Dağı eteklerindeki yörelerde yapılmaktadır. Koyun işletmelerinin % 80'i, keçi işletmelerinin %60'ı 1-50 baş kapasiteli işletmelerdir.

İlçede bulunan hakim koyun Karaman ırkıdır. Karaman koyunu, yünleriyle, verimli sütleriyle ve alt dudaklarının geniş olması sayesinde her şartta otlanabilmesiyle ünlüdür. Tüm Orta Anadolu'ya yayılmış ve sayı bakımından en fazla olan koyun ırkıdır. Bölge şartlarına adapte olmuş, açlığa, kuraklığa ve kötü hava şartlarına dayanıklıdır. Et verimleri az ve et kalitesi düşüktür. Kuyrukları büyüktür ve 4-6 kg kadardır. Yıllık süt verimleri 30-50 kg kadar, yıllık yapağı verimleri 1.5-2.0 kg kadardır.

Foto 7. Küçükbaş Hayvan Sürüsü (Kâzımkarabekir)

Kümes Hayvancılığı (Kanatlı): İlçe sınırları içinde büyük tavuk işletmesi azdır. Bu işletmelerde ve küçük kümeslerde toplam 46.524 tavuk, 807 hindi, 495 ördek, 305 kaz mevcuttur. Ayrıca bitki türlerinin mevsimlere göre düzenli

Tahsin Tapur

dağılımı ve çeşitlilik göstermesi, arıcılığın son yıllarda gelişmesini sağlamıştır. İlçede toplam 410 kovan arı mevcuttur.

İlçe genelinde hayvanların sağlığı ve aşılama çalışmaları büyük ölçüde İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından sağlanmaktadır. Bu nedenle gerek aşılama, gerek suni tohumlama işlemleri titizlikle yapılmaktadır (Tablo:11).

Tablo 11. Kâzımkarabekir’de İlçe Tarım Tarafından Yapılan Aşılama ve Tohumlama Sayıları

Yıllar	Yapılan Aşılama Sayısı		Yıllar	Sunî tohumlama Sayısı
	Büyükbaş	Küçükbaş		
2004	796	22.620	2004	22
2005	1249	27.844	2005	36
2006	1135	14.453	2006	45

Kaynak: Kâzımkarabekir Tarım İlçe Müdürlüğü 2008.

Makine, Alet-Ekipman Varlığı

Kâzımkarabekir ilçesi genelinde makine, alet-ekipman varlığı ise toplam 7570’dir (Tablo: 12). Bunların büyük bir kısmı tarım alanlarında kullanılmakta olup, özellikle çiftçilerin gelir seviyesinin artmasına bağlı olarak tarımsal makine, alet-ekipman varlığında da önemli artışlar görülmektedir.

Kâzımkarabekir İlçesinde (Karaman) Tarım ve Hayvancılık

Tablo 12. Kâzımkarabekir’de 2007 Yılı Tarımsal Alet ve Makinalar

Cinsi	Adet	Cinsi	Adet
Bıçerdöverler (0-5 Yaş)	5	Selektör (Sabit Veya Seyyar)	3
Bıçerdöverler (6-10 Yaş)	16	Yem Hazırlama Makinası	10
Bıçerdöverler (11-20 Yaş)	10	Sırt Pülverizatörü	50
Bıçerdöverler (21 Yaş Ve Üzeri)	4	Kuyruk Mil. Hareketli Pülverizatör	350
İki Akslı Traktörler (25-34 Bg)	10	Tozlayıcı	1
İki Akslı Traktörler (35-50 Bg)	20	Atomizör	6
İki Akslı Traktörler (51-70 Bg)	663	Santrifuj Pompa	18
İki Akslı Traktörler (70 Bg' Fazla)	16	Elektropomp	140
Kulaklı Traktör Pulluğu	580	Motopomp (Termik)	15
Ark Açma Pulluğu	25	Derin Kuyu Pompa	304
Diskli Traktör Pulluğu	207	Yağmurlama Tesisi	460
Diskli Anız Pulluğu (Vanvey)	25	Krema Makinası	145
Toprak Frezesi (Rotovator)	45	Seyyar Süt Sağım Makinası	47
Kültivatör	745	Tarım Arabası	960
Merdane	124	Su Tankeri (Tarımda Kullanılan)	70
Diskli Tırmık (Diskarolar)	332	Dip Kazan (Subsoiler)	5
Kombikürüm (Karma Tırmık)	10	Toprak Tesviye Makinası	3
Traktörle Çekilen Hububat Ekim Mak.	550	Toprak Burgusu	4
Kombine Hububat Ekim Makinası	282	Hayvan ve Trak. Çek. Ara Çapa Mak.	16
Kimyevi Gübre Dağıtma Makinası	599	Pnömatik Ekim Makinası	15
Orak Makinası	41	Sap Döver ve Harman Mak. (Batöz)	155
Balya Makinası	6	Sap Toplamalı Saman Yapma Mak.	15
Kombine Pancar Hasat Makinası	37	Saman Aktarma-Boşaltma Makinası	6
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Mak.	25	Damla Sulama Tesisi	15
Ot Silaj Makinası	1	İlaçlama Makinesi	365
Mısır Silaj Makinası	3	Kepçe (Tarımda Kullanılan)	10
Rototiller	1	TOPLAM	7570

Kaynak: TÜİK 2007 Tarım ve Hayvancılık İstatistikleri.

Tarımsal Sanayi ve Kooperatifler

Kâzımkarabekir’de Kombassan Gıda Şehri vardır. Burada yer alan 24 tesiste makarna, bisküvi, bulgur, un, bakliyat üretimi yapılmaktadır.

Tarımsal örgütlenme bakımından Kâzımkarabekir ilçesi genelinde; 1 İlçe Tarım Kredi Kooperatifi, 1 Ziraat Odası, 6 Sulama Kooperatifi ve 4 Tarımsal Kalkınma Kooperatifi bulunmaktadır.

İlçe Tarım Kredi Kooperatifi üyelerinin; kimyevi gübre, zirai ilaç, karma hayvan yemi, küspe, motorin, madeni yağ, zirai alet ve makine, sertifikalı tohumluk, tüketim maddeleri (kömür, yağ, pirinç, deterjan, zeytin vb.) gibi ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır.

Tarımsal Desteklemeler

Tarım Bakanlığı'nın yürüttüğü tarımsal desteklemelerden ilçe çiftçilerine 2006 yılı içinde sabit doğrudan gelir desteği, yem bitkileri desteği, sertifikalı tohumluk desteği, dane mısır, hububat prim desteği, elektrik enerjisi desteği, yem bitkileri ekilişine bağlı alet makine desteği, süt üretim desteği, buzağı desteği kalemlerinden 3.8 milyon YTL destekleme ödemesi yapılmıştır. Bu destekleme ve istatistikler Kâzımkarabekir İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından düzenlenmekte ve takip edilmektedir.

Doğrudan Gelir Desteği: 2006 yılında Çiftçi Kayıt Sistemine 1486 çiftçinin 208.648 dekar tarım arazisi kayıt edilmiştir. Ödenecek destekleme miktarları aşağıdaki köy detayında verilmiştir (Tablo: 13). Ayrıca dekar başına toplam sebze, meyve için 3,23 YTL, hububat, yem bitkileri, baklagiller ve yumru bitkileri için 5,01 YTL, yağlı tohumlu bitkiler ve endüstri bitkileri için 8,40 YTL mazot ve gübre desteklemesi 2006 yılı sabit doğrudan gelir desteklemesi başvuruları ve ekiliş beyanlarına bağlı olarak ödenecektir.

Tablo 13. Kâzımkarabekir'de Doğrudan Gelir Desteği Dağılımı (2006)

Yerleşim Birimi	Çiftçi Sayısı	DGD Desteğe Tabi Alan Top.(Da)	Toprak Analizi Desteğe Tabi Alan Top.(Da)	Top. Destek Miktarı (YTL)
Merkez	862	119.048,222	409,450	1.190.891,67
Akarköy	161	22.627,265	0,000	226.272,65
Karalgazi	58	10.528,289	525,887	105.808,78
Kızılkuyu	182	27.269,955	275,750	272.975,30
Mecidiye	29	2.484,142	0,000	24.841,42
Özyurt	83	10.929,349	0,000	109.293,49
Sinci	78	12.693,162	60,000	126.991,62
İlçe Dışı	33	3.067,631	0,000	30.676,31
Toplam	1.486	208.648,015	1.271,087	2.087.751,24

Kaynak: Kâzımkarabekir Tarım İlçe Müdürlüğü 2008.

Yem Bitkileri Projeleri: 2006 yılında 1.Ürün yem bitkileri desteğine başvuran 179 çiftçiye 8.399,59 dekar yem bitkisi ekiliş alanı için 489.542,66 YTL destekleme ödenmiştir. II. Ürün yem bitkileri ekilisi yapan 14 çiftçiye 403,636 dekar yem bitkisi ekiliş alanı için 27.006,11 YTL destekleme ödemesi için işlemleri yapılmıştır. Ayrıca yem bitkileri ekilisine bağlı olarak alet makine desteğine başvuran 23 adet çiftçiye 38.408,23 YTL'lik destekleme ödemesi işlemleri tamamlanmıştır.

Dane Mısır Desteklemesi: 2006 yılında üretimi gerçekleşen dane mısır ve yağlık ayçiçeği ürün desteklemesi kapsamında 40 çiftçiye 2.935,34 dekar alanda 2.906,99 ton dane mısır için 2006 yılı içinde 145.349,57 YTL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Elektrik Enerjisi Desteği: 70 çiftçiye 2.531.194 KW tarımsal elektrik kullanımı için 43.030,31 YTL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Kâzımkarabekir İlçesinde (Karaman) Tarım ve Hayvancılık

Sertifikalı Tohum ve Fidan Desteği: 2005-2006 üretim sezonunda 28 çiftçinin 1263,903 dekar arazisinde kullandığı sertifikalı tohumluk için 3.791,71 YTL tutarında destekleme ödemesi yapılmıştır. 2006-2007 üretim sezonu güz döneminde Sertifikalı Tohum ve Fidan Desteğine ise 82 adet başvuru olmuş olup dosya işlemleri tamamlanmıştır.

Süt Üretimi Desteği: Yıl içerisinde Karaman'da faaliyette bulunan iki süt işletmesinin düzenlemiş olduğu 298.304 litrelik 349 adet süt faturası karşılığı 8.856,38 YTL prim değerinde fatura tasdiki yapılmıştır. Ayrıca S.S. Özyurt Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi tarafından 20.300 litrelik 53 adet koyun sütü faturası karşılığı 1.421,00 YTL prim değerinde fatura tasdiki yapılmıştır.

Meyveciliği Geliştirme Çalışmaları: İlçede meyvecilik yeni yaygınlaşmakta, elma bahçelerinin büyük bir çoğunluğu 4 yaş'lı ağaçlar olduğundan tam verime yatmamıştır. Ayrıca 2005 yılı içinde İl Özel İdare Müdürlüğünce desteklenen 4000 adet elma fidanı ile 12 çiftçiye 40 dekar kapama elma bahçesi tesis edilmiştir. İlçe merkezinde 2 çiftçi kendi imkânlarıyla 15 dekarlık alana bodur elma bahçesi tesis etmiştir. 2005 yılında Köylere Hizmet Götürme Birliğince ilçe merkezinde 8 dekar, Kızılkuyu da Köy tüzel kişiliğine ait arazide 8 dekar, Özyurt Köyüne 2,5 dekar olmak üzere yarı bodur elma bahçesi tesis edilmiştir.

Sonuç

Kâzımkarabekir, Konya-Karaman yolu üzerinde Karaman iline bağlı bir ilçedir. İlçe ekonomisi %95 oranında tarım ve hayvancılığa dayanır. Kâzımkarabekir'de çiftçi kayıt sisteminde 1.486 çiftçinin 208.648 dekar tarım arazisi kayıtlıdır. Bitkisel üretimde tarla bitkileri ekiliş alanları içinde, hububat %71, bakliyat %13, sanayi bitkisi %6, yem bitkileri %4, meyve ve sebze %4, bağ %1, nadas ve tarıma elverişli olup kullanılmayan alan %5 pay almaktadır. Hayvancılık açısından 2007 verilerine göre ilçede 15 167 koyun, 1431 kıl keçisi, 1387 sığır, 46.524 tavuk bulunmaktadır.

Tarım ve hayvancılığın İlçe Tarım Müdürlüğü verilerine göre önemli sorunları vardır. İlçenin tarım ve hayvancılık potansiyelinin geliştirilmesi için gerek çiftçi ve gerekse devlet bazında eğitim faaliyetlerinin yapılması gerekmektedir. Ayrıca İlçe Tarım Müdürlüğü'nün belirlediği en önemli tarımsal sorunlar şunlardır;

1. Yeraltı sularından faydalanmak için kooperatifleşmeye geçilmesi, yeni kuyuların açılarak hizmete sunulması, sulama sistemlerinin geliştirilmesi ve arazilerin tesviye edilmesi gerekir.
2. İlçe sürekli rüzgâr alan bir bölgede olması sebebi ile özellikle ilkbaharda tahıl bitkileri zarar görmektedir. Rüzgâr erozyonu ile mücadele açısından çok yıllık yem bitkileri ekimi yapılmalıdır.
3. Tarımın temel problemlerinden olan plansız üretim ve pazarlama elde edilen ürünlerin pazarlamasında da sıkıntılar vardır. Hemen planlı üretime geçilip etkin bir pazarlama ağı kurularak, çiftçilerin aktivitesi arttırılmalıdır.
4. İdeal işletme tipi olan tarım ve hayvancılığın bir arada yapılması ile üretim maliyetinin düşürülmesi sağlanmalıdır.

5. Miras yolu ile arazilerin parçalanması, küçük işletme sayısını artmaktadır. Bu durum maliyeti yükseltmekte ve rekabet şansını azaltmaktadır.

Kaynakça

- Akkuş, A., 1995, Karaman Havzası'nın Fiziki Coğrafyası, Selçuk Üniv. Araştırma Fonu, E.F, Konya.
- Ardos, M., 1973, Karaman'ın Batısındaki Hacibaba Dağı'nın Strüktür ve Jeomorfolojisi Üzerine Gözlemler, İÜ.Cogr.Enst.Derg., Sayı:18-19, İstanbul.
- Buldur, A., 1991, Kazımkarabekir Çevresinin Jeomorfolojisi, S.Ü. Sos. Bil. Enst. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya.
- Doğanay, H, 1998, Türkiye Ekonomik Coğrafyası, Çizgi Kit., Konya.
- Kâzımkarabekir Tarım Müdürlüğü 2000-2007 Tarım ve Hayvancılık Verileri. TUİK, Kâzımkarabekir 2000-2007 Bitkisel Üretim İstatistikleri. Ankara.
- TUİK, Kâzımkarabekir 2000-2007 Hayvancılık İstatistikleri. Ankara.
- TUİK, Kâzımkarabekir 2007 Tarımsal Alet ve Makine Sayıları. Ankara.
- www.karaman.gov.tr
- www.kazimkarabekir.gov.tr
- www.larende.com.